

держави на частини за мовною ознакою. Тому, дії Української держави мають бути спрямованими на підтримку та розвиток української мови.

Список використаної літератури:

1. Ахонина, В.С. Англо-французское двуязычие в современной Канаде / В.С. Ахонина // [Електронний ресурс]. – Режим доступа: demoscope.ru
2. Бестерс-Дільгер Ю. Мовна політика та мовна ситуація в Україні / Ю. Бестерс-Дільгер. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. –157. с.
3. Закон про Офіційні мови Канади (Official Languages Act), 1969-1985 рр.
4. Закон України про Засади державної мовної політики // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
5. Коваленко В. Політика Квебека і Оттави у сфері мови та освіти: Тиха революція та багатокультурність / В. Коваленко // Придністровський науковий вісник. – 1998. – №119. – С. 141-147.
6. Ковальчук Я. Канадський білінгвізм / Я. Ковальчук // День. – 2008. – № 204. – С. 12-15.
7. Міхнева С.І. Мовна політика України і Канади: Порівняльний аналіз / С.І. Міхнева. – Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Соціологія і політичні науки. – 2014. – № 1(20). – С. 64 – 70.
8. Лакінський Є. Двомовна Канада: історія про дві самотності / Є. Лакінський. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: umoloda.kiev.ua
9. Лапшин С.А. Організація національно-патріотичного виховання студентів як чинник національної безпеки України / С.А. Лапшин // Використання соціологічних методів у процесі дослідження питання патріотизму: Матеріали «круглого столу» студентів факультету іноземних мов. – Вінниця, 2016. – 231 с.
10. Тарасенко, Н. Законодавчий «сценарій» для української мови – можливі варіанти / Н. Тарасенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vesnat.ru

Коваленко А.

ОСВОЄННЯ СПІЛЬНИХ ПРОСТОРІВ ЯК ВАЖЛИВА ТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОЇ ГЕОПОЛІТИКИ

У статті проаналізовано особливості освоєння спільних просторів як один з напрямків сучасної геополітики.

Ключові слова: геополітика, світове співтовариство.

В сучасній геополітиці все чіткіше проявляються тенденції конкуренції у процесі освоєння спільних просторів – інформаційного, океанічного, повітряного та космічного. Ці простори розглядаються ведучими державами світу у якості нерозділених, що вимагає перегляду існуючих підходів щодо їхнього освоєння. Інформаційні технології складають основу геостратегії, формування категорії "інформаційні боротьби". Особливості інфосфери (кіберпростору): не існує фізичного середовища; це поліаморфна субстанція, в якій інформація існує, рухається; різні

форми стратегічної сили проектується через і в межах цього середовища; в інформаційних війнах значення відстані, розміру, стратегічної ваги актора втрачається. Інформація як об'єкт боротьби: інформація не рухається у вакуумі, а саме в політичному просторі, що вже комусь належить і використовується в інтересах певних суб'єктів. Формування концепцій інформаційної війни (контроль над інфосферою): інформаційна компанія в меншій мірі стосується захоплення контролю через руйнування цілей ворога, а в більшій мірі стосується контролю над інфосферою (можливість використовувати інфосферу для досягнення стратегічних цілей, а також можливість попередити таку можливість для супротивника). Сучасна інформаційна війна являє собою планомірний інформаційний вплив на всю інформаційну систему супротивника й нейтральних держав з метою формування сприятливого глобального інформаційного середовища для проведення будь-яких політичних та геополітичних операцій, що забезпечують максимальний контроль над простором. Стратегії "програмуючого лідерства", "м'якої" сили, "розумної" сили. Боротьба за розподіл інформаційного простору: проблематика побудови інформаційного суспільства, Інтернет як фактор світової політики, боротьба за інтернаціоналізацію (співуправління) Інтернету (США контролюють функціонування мережі через ICANN), тенденція до утворення міждержавних альянсів за інформаційно-комунікаційними інтересами. Найбільш жорсткого переділу зазнають океанічні простори, які відповідно до положень режиму "океанічного співуправління" (ГА ООН, 1970 р.) є відкритими для експлуатації на рівних засадах всіма державами і всі держави несуть однакову відповідальність за долю цих ресурсів. Світовий океан являє собою основну частину глобальної біосфери й відіграє визначальну роль у підтриманні життя на Землі. Центральна проблема – доступ до біоресурсів та екосистем Світового океану (вносок екосистем Світового океану в стабілізацію клімату, виробництво кисню, підтримку біорозмаїття оцінюється в 21 трлн. долл., відповідний вклад континентальних екосистем – 12,3 трлн. долл.) Права на використання більшої частини екологічного потенціалу Світового океану не розподілені. Головне джерело загроз Світового океану – забруднення з суходолу (80 % загальної кількості забруднень) – проблема відповідальності. Боротьба за доступ до покладів паливних ресурсів на дні морів та океанів, органічного палива та інших видів мінеральної сировини. Обсяги морських вантажоперевезень – 80 % від світових. Значення узбережних територій. Ці фактори активізують проблематику перерозподіл морських акваторій між державами, перегляду Конвенції ООН з морського права 1982 р. щодо статусу окремих морських просторів та континентального шельфу (статус внутрішніх морів, закритих морів, озерних просторів, режиму проток). На додаток тенденція до мілітаризації океанічного простору, що переважно пов'язується із питанням морського піратства. Невизначеність статусу океанічного простору загострює суперництво за розподіл приполярних територій: Арктики та Антарктиди. Фактори актуалізації питання: танення льодів, і як наслідок, відкриття перспектив для видобутку ресурсів, та нових транспортних шляхів (особливо, північний полярний шлях), стратегічний аспект проблеми – компоненти російської та американської систем попередження про ракетний напад в Арктиці,

наприклад. На фоні загострення конфлікту навколо шельфу приарктичних територій посилюється активність щодо перегляду міжнародного статусу Антарктиди (Договір про Антарктиду 1961 р. дозволяє використовувати Антарктиду виключно для науково-дослідних цілей). Проблемні питання навколо Арктики: Росія, Канада, Данія, Норвегія прийняли рішення про статус частини арктичних морів у якості їхніх територіальних або внутрішніх; відхід від принципу секторального поділу Арктики започаткував конфлікти навколо статусу Північного полюса; між арктичними країнами постало питання про перегляд меж полярних секторів; активізація дискусій щодо глобального потепління та розширення потенціалу доступу до корисних копалин та енергоресурсів Арктики; стратегічні інтереси північних країн Європи, США, Канади, Росії у якості секторів базування військового підводного флоту та стратегічної авіації; арктичні країни подали заявки до Комісії ООН з континентального шельфу на володіння окремими арктичними просторами. У повітряному просторі розгортається боротьба за перегляд принципів Договору про відкрите небо 1992 р., що пов'язано із політикою ЄС щодо формування Єдиного європейського неба (вилучення окремих авіакомпаній Росії, Індії, КНР за екологічними стандартами та ціновою політикою), та неврахуванням інтересів азійських та латиноамериканських країн при підписанні Договору. Космічний простір (астрополітика) набуває особливого стратегічного значення в контексті категорії "космічної безпеки". В цілому космічна безпека виступає як здатність суб'єкта контролювати частину космічного простору й здійснювати в ньому певну діяльність, не зазнаючи при цьому зовнішнього тиску, загроз або нападу з боку опонентів. Проблемні аспекти діяльності у космічному просторі: по-перше, відсутність визначення космічного простору (США є прихильниками функціонального підходу в залежності від типу летального апарату, що використовується, решта країн вважають межею між повітрям і космічним простором 100–120 км над рівнем моря), це відкриває можливості для проголошення країнами суверенітету над межовими шарами космосу, видаючи їх у якості "верхніх шарів атмосфери". По-друге, комерціалізація космічної діяльності, держави і великі комерційні компанії отримали можливість здійснювати контроль над окремими сегментами космічного простору, початок процесу приватизації космічної діяльності та ліквідації монополії держав на її проведення (на середину 2000-х рр. щорічний приріст світового космічного ринку складає 30–40 млрд дол) По-третє, спірні сегменти космічного простору й проблема геостаціонарної орбіти Землі, на яку виводяться супутники (екваторіальні країни заявляють про намір оголосити суверенітет над частинами орбіти, що проходить над територіями їхніх країн, й у такому випадку вони мають право на встановлення орендної плати). По-четверте, проблема виводу в космос ударних бойових платформ й розвиток протисупутникових технологій. По-п'яте, проблемні аспекти дистанційного зондування землі, що порушує принципи національної безпеки й приватної власності, й розгортання систем супутникової навігації й зв'язку. По-шосте, початок "другої космічної гонки" за участі не лише США і Росії, а й підключення Китаю, Індії в питання освоєння інших об'єктів Сонячної системи: жорстке суперництво за освоєння Луни (потенціал видобування гелію), Марсу, Венери, Меркурію, Юпітеру, Сатурну та

їхніх супутників в інтересах можливості створення колонізаційних баз. Сьоме, проблематика космічного сміття. Таким чином, боротьба за перерозподіл спільних просторів відбиває фундаментальний зсув у структурі середовища міжнародної безпеки та геостратегії. Розуміння простору виходить за межі територіальної геополітики XIX-XX ст. та гео економічних стратегій початку XXI ст. Взаємодія в рамках спільних просторів має стати основою для становлення режимів міжнародної безпеки й переважаючою тенденцією світової політики.

Список використаної літератури:

1. Лапшин С.А. Дефінітивний аналіз проблеми формування політичної культури студентської молоді /С.А.Лапшин //Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. - №35. – Вінниця: ВДПУ, 2011. – С.246-251.

2. Яценко Б.П., Стафійчук В.І., Брайчевський Ю.С.// Політична географія та геополітика//Б.П.Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.. – К., 2007 – С. 213

Коломієць Х.

ПРОПАГАНДА І ДЕМОКРАТІЯ

У статті проаналізовано використання пропаганди у демократичному політичному режимі.

Ключові слова: демократія, пропаганда, політичний режим, інформаційне середовище.

Невпинний розвиток політичних комунікацій у сучасному світі супроводжується розширенням та посиленням інформаційних потоків спрямованих на суспільство, що з одного боку сприяє поінформованості людей щодо політики, а з іншого, дозволяє не лише формувати і змінювати політичні стереотипи, уявлення людей, але й модифікувати їхню політичну поведінку. При цьому такі зміни можуть носити як відкритий, так і прихований характер, вони можуть набувати форми маніпулятивних сценаріїв, змінювати баланс політичних сил, лобювати політичні інтереси окремих гравців та приховувати наслідки політичних рішень. В сучасному інформаційному суспільстві, де вплив на свідомість і поведінку людей здійснюється в першу чергу за допомогою інформації, а не фізичної сили, все більше посилюється інтерес до такого давнього і, разом з тим, актуального і для сьогодення явища як політична пропаганда. Так сталося, що у нашій свідомості склався стереотип, згідно з яким пропаганда сприймається як явище пов'язане з тоталітарними режимами. Пропаганда в першу чергу асоціюється з комуністичним режимом в Радянському Союзі та нацистським режимом в Німеччині. Науковці свого часу приділили досить багато уваги аналізу теоретичних принципів і практичних засобів здійснення радянської та нацистської пропаганд та й загалом виявленню особливостей тоталітарної пропаганди. А чи існує пропаганда в демократії? Для того щоб дати відповідь на це питання, перш за все потрібно розібратися з розумінням самого терміна "пропаганда". На нашу думку, варто